

Българска

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Брой 3 (37), год. VIII, май 2012 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

Седмица на гората 2012

“Хубава си, моя горо” в подножието на
Врачански Балкан

На площада, край величествения паметник на Христо Ботев във Враца, лесовъдите на България на 2 април за 87-и път откриха Седмицата на гората. Гражданството на града дойде да сподели празника. С “Хубава си, моя горо” децата на вокалната група “Щурче” и най-малките възпитаници на врачанска детска градина, облечени в костюми на горски животни, дадоха началото на тържествата, които тази година преминаха под мотото “Гората за децата”.

Да споделят празника на площада дойдоха д-р Мирослав Найденов - министър на земеделието и храните, Десислава Танева - председател на Парламентарната комисия по земеделието и горите, инж. Бисер Дачев - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, инж. Красимир Каменов - зам. изпълнителен директор на ИАГ, инж. Валентина Маринова - главен секретар на ИАГ, проф. д-р Иван Палигоров - председател на СЛБ, проф. д-р Веселин Брезин - ректор на Лесотехническия университет, инж. Петър Абрашев - председател на ФСОГСП, инж. Николай Иванов - кмет на Враца, Валентин Литов - зам. областен управител, представители на лесовъдската колегия от цялата страна, на Института за гората при БАН, ЛТУ, РДГ, държавните горски предприятия и техните поделения, природните паркове и специализираните станции.

Събитието бе открито от инж. Юрий Миков - директор на Северозападното предприятие - Враца. Присъстващите

бяха поздравени от министър Найденов, който със задоволство подчерта, че само за половин година шестте държавни горски предприятия в страната имат печалба от 3.5 млн. лева.

Негово прерошение Траянополският епископ Киприан отслужи молебен за благоденствие на българската гора и нейните верни служители.

След тържествената част министър Найденов и официалните гости в компанията на децата залесиха иглолистни дръвчета в парковото пространство. Д-р Мирослав Найденов връчи на десетима директори на ДГС и ДЛС от Северозападното горско предприятие ключове от високопроходими автомобили “Грейт Уол Ховър” H5, произведени от компанията “Литекс моторс” - Ловеч.

В хотел “Хемус” се състоя церемонията по награждаването на лесовъдите с принос за българската гора през миналата година. Отличията бяха връчени от д-р Мирослав Найденов и проф. д-р Иван Палигоров. Звание “Лесовъд на годината”, придружено с плакет и грамота на Изпълнителната агенция по горите и почетен знак и сертификат на Съюза на лесовъдите в България, получи инж. Марко Запчев - зам.-директор на ДГС - Гърмен (ЮЗДП). Негови подгласници са инж. Севдалина Иванова - главен

експерт в РДГ - Стара Загора (ЮИДП) и инж. Илия Костянев - главен експерт в РДГ - Пазарджик (ЮИДП). С приза “За цялостен лесовъдски принос” бе удостоен инж. Стойчо Бялков - директор на Дирекция “Гори и лесовъдски дейности” в ИАГ.

Носител на приза “Значителен принос за популяризиране и повишаване на имиджа на лесовъдската професия” стана инж. Борис Господинов - главният редактор на сп. “Гора” и зам.-председател на Съюза на лесовъдите в България.

Удостоени с приза “Служител по контрола” за 2011 г. са Георги Дончев - старши специалист - горски инспектор в отдел “Превенция и контрол” на ИАГ, Стилиян Стоянов - старши специалист - горски инспектор в отдел “Опазване на горите” на ИАГ, и Иван Рабаджийски - главен специалист - горски инспектор в РДГ - Берковица.

Празничният ден продължи с тържественото откриване на многофункционален център “Горски дом”, финансиран по Оперативната програма “Околна среда 2007 - 2013”, на територията на Природния парк “Врачански Балкан”. Лентата бе прерязана от председателя на Парламентарната комисия по земеделието и горите Десислава Танева, земеделския министър д-р Мирослав Найденов и министъра на околната среда и водите Нона Караджова.

Дейността на Съюза на лесовъдите в България през 2011 година

(продължение на доклада на проф. д-р Иван Палигоров - председател на СЛБ)

На стр. 2

Решен ли е проблемът с боровата процесия?

На стр. 3

От 2 до 8 април у нас се проведе 87-та Седмица на гората, преминала под мотото “Гората за децата”. Регионалните чествания на празника и участието на СЛБ в различни инициативи.

На стр. 4

Годишни награди на Съюза на лесовъдите в България

На стр. 5

Среща на лесовъди ветерани

На стр. 8

Механизация при ползването на дървесните ресурси: необходимост и перспективно развитие у нас

На стр. 8

Дейността на Съюза на лесовъдите в България през 2011 година

**Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ -
председател на СЛБ**

Продължение от бр. 2/2012

Продължаване на усиленията за по-добра видимост на дейността на СЛБ и за подобряване на информираността и интерактивната връзка с членовете на организацията и с лесовъдската колегия.

През 2010 г. бе преработена страницата на Съюза в интернет. Независимо че вече е възможно потребителите на страницата да поставят директно въпроси и да получават отговори, както и да изразяват свои становища и мнения по въпроси от дейността на колегията, за съжаление страницата служи само за информация и новини за дейността на УС на Съюза. Въпреки че страницата има по над 250 потребители в някои дни, те я използват само за информация.

Продължи работата за пропагандиране на историята и традициите на горското дело у нас. Продължи издаването на вестник "Българска гора", като средствата за всички броеве на вестника за 2012 г. са осигурени. Получаваме повече актуални, интересни и дискуссионни материали, което е плод на упоритата работа на редакционната колегия и лично на главния редактор инж. Богданов. Ще се наложи от тази година броевете на вестника да се изпращат на всяко абонирано поделение, за да достигат по-сигурно до читателите. Това ще изисква повече труд, разбира се, и средства по подготовката и разпространението, но времето изисква тази промяна.

На свое заседание УС на СЛБ прие инициативата за Седмичата на гората да се почистят и обновят паметните знаци - чешми, плочи и паметници на бележити лесовъди, за което колегията е информирана. Взе се решение да се отбележи тържествено и с паметен знак дейността на колегията по възстановяването на горите от големите ветровали в Родопите, Рила и Пирин от началото на 60-те години на миналия век. Продължи и особено важната работа на представители на СЛБ с подрастващите, с местните НПО и гражданите за защита на българската гора. Бяха дадени много интервюта и предоставени материали за публикуване в централни и местни медии. Действията обаче засега са концентрирани в най-голяма степен около Седмичата на гората, което създава впечатление за цикличност и кампанийност. Добрите практики за връзки с обществеността, с медиите и непрекъснат обмен на информация трябва да се налагат по-широко, като това би повишило прозрачността и би възстановило доверието на обществеността към високопатриотичната и хуманна дейност на лесовъдската колегия за опазване и умножа-

ване на горското богатство.

Запази се традицията във всеки брой на в. "Българска гора" да се представят нови книги, да се отбелязват кръгли годишнини на колеги, които са допринесли и все още допринасят за издигане на авторитета на лесовъдската професия, отбелязват се кръгли годишнини от рождението на изтъкнати дейци на лесовъдската практика, образованието, науката и изследванията в областта на горското стопанство. Ръководството на Съюза желае да продължи да поддържа по-близки контакти с регионалните структури и дружествата по места. Зatrуднени сме финансово, но трябва да намираме възможности за срещи с колегите, което да не се случва само по Седмичата на гората или по време на заседанията на УС или ОС. При срещи на ръководството в края на миналата и началото на тази година с представители на Съюза в Пловдив, Кюстендил, Благоевград, Пазарджик, Стара Загора, Бургас, Ловеч и Велико Търново бяха потърсени по-ефективни решения за поддържане на по-добра връзка с дружествата по места, някъде изразяваща се досега само в събиране на членски внос. В някои регионални връзки между регионалните дирекции и работещите в тях колеги с тези в ДГП и техните поделения е сериозно нарушена, което наложи на последното заседание на УС да се вземе решение за търсене на нови възможности по места, включително с избор на нови регионални координатори, където това е неизбежно. Продължиха усилията за укрепване на международния авторитет на СЛБ. Най-значимото международно събитие, в което СЛБ взе участие през изминалата година, беше годишната среща на Управителния комитет на Съюза на европейските лесовъди (СЕЛ), което се проведе от 12 до 16 октомври 2011 г., в Лимасол, Кипър. На срещата се проведе и семинар на тема "Приносът на посетителските (екологичните) центрове за повишаване на осведомеността (екологичното образование) на обществото". В срещата и семинара взеха участие 38 представители на 13 от 18-те страни членки на СЕЛ. От 14 страни, които редовно поддържат членството си, отсъстваше Румъния. От името на Съюза на лесовъдите в България в работата на срещата и на конференцията взеха участие председателят проф. Иван Палигоров и зам.-председателите д-р инж. Анна Петракиева и инж. Борис Господинов, който е член на Комисията по финансовия одит на СЕЛ. От името на

"Булпрофор" в срещата участва инж. Антоний Стефанов.

Във второто заседание на семинара бяха представени 5 презентации, между които и на д-р инж. Анна Петракиева - "Посетителските центрове в природните паркове на България".

В дневния ред на заседанията на Управителния комитет на СЕЛ бяха включени доклад на президентството за дейността на ръководството на СЕЛ след годишната среща в Анеси, Франция (2010), за действия в Европейския съюз и на европейско ниво, за работа в Наблюдаващата група по горско стопанство и корк и в Наблюдаващия комитет по индустрията за преработка на дървесина, кръгла маса на СЕЛ за процеса за опазване на горите в Европа, Мрежата за комуникации в горите и Системата за сертификация - PEFC. Бе дискутиран планът за най-важните дейности на СЕЛ до края на 2011 и през 2012 година. Конструктивният тон и деловата атмосфера дадоха възможност на всеки от представителите на страните да зададе своите въпроси и да получи отговори от членовете на Управителния комитет. Бяха направени и приети всички уместни предложения, отнасящи се до дейността на СЕЛ за периода до края на 2012 година. Прие се срещата на Управителния комитет на СЕЛ през 2012 г. да бъде в Халмстад, Швеция, от 10 до 13 май 2012 година.

В няколко точки от дневния ред бе обсъдено оттеглянето на вицепрезидента на СЕЛ Мариан Стойческу от Румъния и предложението ръководената от него организация да се оттегли от СЕЛ. В решението на срещата бе записано, че нито Президентството, нито която и да е страна членка или организация има влошени отношения с Мариан Стойческу и ръководената от него конфедерация, че при желание от тяхна страна те биха могли да възстановят членството си в СЕЛ.

В резултат на оттеглянето на един от вицепрезидентите на СЕЛ се наложи да се проведат избори за попълване на Президентството до края на мандата - през 2013 г. За вицепрезидент бяха избори Ерве Немоз-Райот (Франция) - досегашен секретар на СЕЛ, а д-р инж. Анна Петракиева (България) бе избрана за помощник-секретар на СЕЛ.

Натоварено с мандат от Управителния съвет и от дискусиите на Общото събрание, ръководството на СЛБ успя да проведе успешни срещи в рамките на СЕЛ. Проведени бяха продължителни разговори за възможностите за сътрудничество и по-активно включване на СЛБ в дейността на СЕЛ и

особено за разширяване на Съюза в страните от Източна Европа. Специална среща бе проведена с Роберт Нор (Германия) и Томас Бачни (Австрия) относно възможностите за разработване на проект за развитие на образованието, обучението и квалификацията на студентите и практикуващите лесовъди по въпросите на горската педагогика и екологичното образование на обществото и особено на подрастващите.

По-подробна информация може да се намери на страниците на в. "Българска гора" и на интернет страницата на СЛБ.

Сред другите международни инициативи е международният конкурс "Младите хора в европейските гори", който бе организиран за втори път през 2011 г. и бе насочен към учениците от Европа на възраст между 12 и 18 години. Целта на конкурса е промотиране на европейските горски територии, и по-конкретно защитените територии, както и тези, включени в европейската екологична мрежа "Натура 2000", устойчивото стопанисване и ползване на горите и европейската природа. Състезанието се организира съвместно от държавните институции и неправителствени организации, работещи в сферата на горите. С цел включване на България в тази международна инициатива д-р инж. Петракиева подготви кратко представяне на българските гори, тяхното биоразнообразие и системи за управление и стопанисване, които бяха включени във въпросниците за конкурса. Ръководството на СЛБ има желание през тази година да се включи и с реално провеждане на тази международна инициатива и в български училища.

За поредна година в Германия се проведе Международния студентски практически лагер с участието на студенти по горско стопанство. Тези лагери се приемат от почти всички страни като официална практическа част от обучението на студентите по горско стопанство, по време на която участниците имат възможност да се включат в практическото стопанисване на горите и да обменят познание и опит в сферата на горското стопанство. През 2011 г. чрез СЛБ възможността за участие в този практически лагер бе представена и на студенти от Лесотехническия университет. От студентското дружество към Съюза взеха участие Албена Иванова и Яница Тодорова.

По време на проведената съвместна среща на Комитета по дървесина към Икономическата комисия за Европа на ООН и Европейската горска комисия към ФАО е взето решение за разработването на План за действие във връзка с ролята на горския сектор при развитието на зелена икономика. В тази

връзка към СЛБ, чрез проф. Палигоров, който е представител на нашата страна в Постоянната комисия на UNECE Timber Committee, беше отправена покана за представяне на предложения за дейности, които да бъдат включени в този план. Ръководството на СЛБ и експерти от ИАГ изготвиха няколко конкретни предложения, които бяха изпратени за обсъждане по време на предстоящите работни срещи.

През декември 2011 г. в рамките на посещението на официална делегация на Министерството на храните, земеделието и горското стопанство на Бавария бе проведена среща с Дирк Шмехел - директор на Дирекция "Гори" към това министерство. По време на срещата беше дискутирана възможността за включване на България чрез СЛБ в Европейската мрежа по горска педагогика и възможностите за въвеждането ѝ в българското лесотехническо образование. Конкретните параметри на сътрудничеството предстои да бъдат обсъдени в ръководството на СЛБ и да бъдат предложени на едно от следващите заседания на УС.

В началото на декември в Брюксел се проведе организираната от Съюза на европейските лесовъди кръгла маса по актуални теми в горския сектор на европейско ниво. В дискусиите по време на кръглата маса взеха участие 16 представители от различни европейски институции и организации. Основната тема на срещата бе разработването в момента Европейска стратегия за горите и някои от нейните основни компоненти, които за първи път се застъпват в европейски документ от този вид. Особен интерес и внимание беше отделено на плащанията за екосистемни услуги, необходимостта от тяхното въвеждане и прилагане на национално и европейско ниво. Коментирани бяха и евентуалните трудности при разработването на методики за тяхното оценяване. Застъпени бяха социалните аспекти в горския сектор. СЛБ също допринесе при разработването на Европейската горска стратегия и изготви предложения по частта "Социални аспекти". Предложенията на СЛБ бяха представени по време на обсъжданията в работните групи от президента на СЕЛ Хакан Нистранд и включени в проектодокумента.

В рамките на предвиденото в годишния бюджет на СЛБ със спонсорство бе издаден и разпространен календар за 2012 година. За съжаление икономическата криза намали възможностите и планираните приходи от членски внос за 2011 г., както и част от приходите от спонсорство няма да бъдат изпълнени по редица причини, най-важната от които е нередовното или забавеното изплащане на работните зап-

лати на членовете на Съюза, както и затруднения във взаимоотношенията между РДГ и предприятията и техните клонове. Това наложи ограничения до възможния минимум на разходите, които бяха планирани за помощи и подпомагане на наши колеги, за командировки, за членски внос в СЕЛ, за издържане на офиса и други.

По организационното състояние на СЛБ са необходими особено внимание и задълбочен преглед на работата в дружествата по места, както и на регионалните дружества. Установяваме тревожни тенденции, които се споделят както от отделни членове на Съюза, така и в цели дружества и региони. Най-тежкият проблем е формалното членство и нередовният организационен живот в някои от тях, особено на работещи в системата колеги. В някои дружества за дълъг период от време не са провеждани събрания, не са обсъждани никакви професионални или етични въпроси, зад които СЛБ може да застане като организация. Някои членове не са получили своите членски карти, а през цялото време са плащали членски внос. Много са причините за това състояние, които могат да се посочат - от липса на интерес до страх от уволнение. Трябва да се възстанови практиката да се обсъждат всички важни за колегията въпроси, на които да се търсят и предлагат решения. По този начин ще се повиши авторитетът на Съюза, ще натежи мнението му и силата му да поставя за решаване най-важните въпроси. Но ни трябва смелост, лична мотивация и желание да обсъждаме открито и да споделяме проблемите, както и да търсим и предлагаме решения.

Що се отнася до ръководството на СЛБ - през годината са проведени 2 заседания на Управителният съвет, на които бяха приети решения по най-важните въпроси от дейността на Съюза. Кризисното време и недоброто финансово състояние ограничиха възможностите за провеждане на повече заседания на УС, както и за изнесени заседания в отделните региони, което беше практика в предишни години.

Не е възможно да се представи многообразната дейност на дружествата по места, а някои от въпросите да бъдат развити в по-голяма дълбочина. Известно успокоение е фактът, че по-голямата част от посоченото в този отчетен доклад е публикувано в специални статии и дописки на страниците на в. "Българска гора". Налага се да се активизира дейността на дружествата на СЛБ по места, особено на тези, които обединяват работещи в системата колеги, да се потърсят и открият важните въпроси, на които своевременно да се търсят решения.

Научният принос на Института за гората

На 4 и 5 април в зала “Акад. Б. Стефанов” учени, докторанти и специалисти от Института за гората при БАН докладваха част от изследванията си и научни резултати, постигнати през 2009-2011 г. в областта на лесовъдската наука и горското опитно дело.

Гости на конференцията бяха инж. Димитър Бърдаров - началник на отдел “Възобновяване на горите и защитени територии”, инж. Любен Желев - държавен експерт в отдел “Инвентаризация и горскостопанско планиране”, инж. Деян Стойнев - главен експерт в отдел “Стопанисване, ползване и защита на горите” на Изпълнителната агенция по горите, учени, специалисти и студенти от Лесотехническия университет, Биологическия факултет на Софийския университет, Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания, Института по почвознание “Н. Пушкиarov”, учени ветерани и други.

В изнесените 32 доклада се дискутираха проблеми, свързани със състоянието на горските генетични ресурси в България (Ал. Александров, Р. Добрев), режима на стопанисване на хабитати с европейско значение по “Натура 2000” (Гр. Попов), състоянието и перспективите за развитие на популациите от обикновен кестен в Беласица, тяхното адаптиране към съвременния климат и стопанисване (Цв. Златанов, И. Величков), устойчивото управление и стопанисването на горите в РДГ - Кюстендил (Р. Петрин), растежа на културите от полски и планински ясен в лонгозните дъбрави (Ф. Маринова), ползването, опазването и развитието на недървесните горски ресурси (М. Стоянова), процеса на сушене на шишарки от главните дървесни видове в лабораторни и производствени условия (С. Глушков).

Динамиката на органичното вещество в горските почви (М. Грозева), акуму-

лацията на въглерода в горските екосистеми при различни форми на стопанисване (М. Жиянски), промяната на основните почвени параметри при горски пожари (Е. Велizarова) и промишлено замърсени техногенни почви край Кремиковци (В. Дойчинова) са част от тематичната насоченост в проучванията на Института за гората.

Разгледани бяха въпроси, имащи отношение към екологичната роля на горите от *Carpinus orientalis* L. и значението им в средния планински пояс на Етрополския Балкан (Й. Додев), състоянието на възобновителните процеси в горите (Н. Стоянова), климатичните промени и влиянието им върху водните ресурси във водосбора на р. Струма, водния отток и ерозираната почва в малки планински водосбори на Малешевската планина (И. Ц. Маринов), точността и достоверността на научните измервания при дългосрочното обследване

на горските дендроценози (Хр. Цаков, Хр. Христова), дендрохронологията като наука за климата и историческото минало с артефакти и давност от XVIII век до наши дни (Д. Димитров, Н. Манолава-Николова).

Важно значение за съхраняване на дивеча имат изследванията и натрупаният опит при изкуственото размножаване, съблюдаването на биологическите изисквания и поведение на муфлоните в ДЛС “Женда” (Ив. Петров, Д. Рамаданов) и на дивечовите популации в ДЛС “Витошко - Студена” (Г. Георгиев).

Съвместната работа и обмяната на методики с учени и специалисти от Европа подпомогнаха разработването на подобрени модели за стопанисване на гъстотите на иглолистни и широколистни насаждения и култури (Т. Станкова), за увеличаване на продуктивността на културите от зелена дугласка в горите на Беларус и България (Е. Попов).

Биологичните и екологичните особености на гъбата *Allantophomopsis pseudotugae*, причиняваща съхнене на дугласката (М. Георгиева) и на *Entomophaga maimaga* (Г. Георгиев) са изследвания с голям стопански ефект.

За оздравяване на околната среда в района на Златна Панега са създадени експериментални площи от бързо растящи дървесни видове и добив на биомаса (В. Гюлева).

Интерес предизвикаха докладите на младите учени - докторанти, проучващи биологическите особености на листозавивачките (*Lepidoptera fam. tortricidae*) по дъбове в Софийския район (Г. Заемджикова), чувствителността на обикновения бук (*F. sylvatica* L.) в Западна Стара планина към промените на климата (Д. Димитров), състоянието и дендрометричната оценка на черноборовите гори в Западни Родопи (Ф. Устабашиев), растежните особености на зеле-

ната дугласка в Северозападни Родопи (А. Ферезлиев), производителността и продуктивността на късометражна горска въжена линия “Koller - 300” на територията на България (Д. Н. Димитров).

Изнесените доклади оформиха представата за едно по-модерно и различно стопанисване на горите и горските ресурси. Дадоха се отговори на редица научни и практически проблеми, обогатиха се знанията за горските екосистеми, тяхното опазване и управление.

Закривайки конференцията, научният ръководител и и.д. директор чл.-кор. Боян Роснев отбеляза интереса към изнесените доклади и активното участие при дискусиите. Поставени бяха много въпроси, но е нужно да се мисли за актуализиране на тематиката в съзвучие с днешния ден и реорганизацията на горския сектор у нас.

Проф. Христо ЦАКОВ

Решен ли е проблемът с боровата процессионка?

Боровата процессионка (*Thaumatoroea pytiocampa* Schiff.) е един от масово размножаващите се насекоми вредители в боровите гори на средиземноморските страни. У нас това е вредител, който нанася повреди в боровите гори в южната част на страната.

За да се регулира числеността ѝ и да се сведат загубите до минимум, е необходимо доброто познаване на нейната биоecология и на особеностите на развитието ѝ. Животът на боровата процессионка е много интересен и е привличал вниманието на изследователите у нас още през тридесетте години на миналото столетие. Един от първите, проучвал боровата процессионка у нас, е проф. Методи Русков. Задълбочени проучвания у нас се извършват през петдесетте и шестдесетте години.

Биологичното развитие на вида протича по следната схема: женската пеперуда снася яйцата си върху боровите иглици, като оформя пръстен (ръкав) с дължина няколко сантиметра, който покрива с люспи, отделени от края на коремчето ѝ. След около две седмици от снесените яйчица се излюпват гъсенички, които гризат епидермиса на боровите иглици и оформят около яйченото пръстенче рехаво пашкулче от коприна, голямо колкото орех. В това пашкулче гъсениците остават скрити през деня и през нощта излизат, движат се една след друга в процесия и гризат съседните борови иглици. Едновременно с това увеличават постепенно големината на коприненото пашкулче. След сед-

мица или десетина дни се преместват на по-горни борови клончета, където оплитат ново копринено пашкулче. Това преместване е неколkokратно все по-нагоре в короната на боровите дървета. Там има много повече слънце и условията за развитието на гъсениците са по-благоприятни. Те нарастват, а оплитаната вече къделя става все по-голяма. След като завършат своето развитие в короната на боровите дървета, гъсениците слизат една след друга в почвата, където какавидират. През следващата година от какавидите излитат пеперудите и процесът се повтаря.

През петдесетте години, когато започнахме проучванията на този вредител, в лесозащитната практика широко се използваше като метод за борба изрязването на къделите, събирането и изгарянето им. Още в началото се натъкнахме на случаи, при които се събираха празни къдели без гъсеници. Беше необходимо да се разбере има ли различие в развитието на вредителя в отделните райони на страната и по кое време гъсениците слизат в почвата и опразват копринените къдели. Извършените некол-

когодишни наблюдения и проучвания показаха, че има райони в страната, в които гъсениците успяват да за-

вършат своето развитие още през есента и голяма част от тях започват да слизат за какавидиране в почвата още тогава. В такива райони събирането и изгарянето на къделите късно през есента, през зимата или рано напролет ще бъде безрезултатно. В същото време има райони, в които всички гъсеници остават да зимуват в копринените къдели в короната на боровите дървета и започват да слизат чак през пролетта на следващата година. Наблюденията показаха, че боровата процессионка като средиземноморски вид се среща у нас само в района на юг от Стара планина. Срединоморското влияние пропикава главно по поречието на реките Струма и Места. В

места като Велинград и района на Хисаря прониква и влияние на континенталния климат. В процеса на еволю-

цията, за да се запази от загиване и изчезване в тези места, боровата процессионка се е приспособила и една част от популацията се развива по-рано през есента. Там още в средата на октомври голяма част от популацията слиза в почвата и се запазва през зимата. В тези места гъсеничките се излюпват още през юни и юли. Борбата чрез изрязването на къделите може да се извърши успешно не по-късно от средата на октомври. В райони като Разлог и гр. Сандански излюпването е много по-късно - през август и първата половина на септември. Там вредителят остава да зимува в къделите по боровите дървета. Изрязването на къделите може да се извършва и

през зимата до ранна пролет. В резултат на тези проучвания в единия район борбата срещу боровата процессионка с хеликоптери и микробиални препарати започна да се прилага по-рано, а във втория район - по-късно, след като се излюпят гъсениците. Намирането на тези две екологични форми на вредителя, които нарекохме средиземноморска и континентална, даде възможност на лесозащитната практика да използва оптимални срокове за борба срещу

боровата процессионка в отделните райони на страната.

Интересното е, че за двата района се установиха и различни видове паразитни насекоми по боровата процессионка, което също потвърждава обособяването на двете форми под влиянието на климатичните условия.

Още в начало се натъкнахме и на друг проблем - случаи, при които въпреки проведена много успешна борба срещу насекомия вредител през следващата година се наблюдава отново силно нападение на дадената площ. Оказа се, че в процеса на еволюцията насекомият вредител се е “застраховал” за неблагоприятни условия. Изработил е т.нар. диapaуза при стадия на какавида. Проучва-

ният показана, че не от всичките какавиди излитат пеперуди още същата година, а от една част излитат през втората или даже през третата година. Установена е от нас диapaуза в какавидния стадий на боровата процессионка беше потвърдена от френски изследователи след 5 години. Тези резултати ни дадоха основание да предложим на лесозащитната практика да провежда най-малко три последователни години качествена борба, за да се унищожи и тази част от популацията, която остава като какавида в диapaуза.

Освен като вредител в боровите гори боровата процессионка може да причини и здравословни проблеми при хората. В определен период гъсениците на боровата процессионка започват да отделят космици, които предизвикват много силен сърбеж. Има констатирани случаи на ослепяване на работници, върху чиито очи попадат гъсеници на вредителя. Бели те, на пръв поглед интересни, копринени къдели в боровата гора, които привличат любопитни туристи, могат да причинят големи неприятности.

Установените от проучванията особености в развитието на боровата процессионка в отделните райони на страната успешно се използват от лесозащитната практика. Ежегодно се третират с хеликоптери и микробиални препарати нападнатите от вредителя площи. Загубите от него са минимални, а вредата за туристите също е елиминирана.

Проф. д-р Георги ЦАНКОВ

Поклонение пред мемориала на лесовъдите

На 30 март пред Мемориала на лесовъдите в Лесотехническият университет бе отдадена почит към всички лесовъди, посветили сили и знания, а някои от тях и живота си за преуспяването на горската професия и горското стопанство в нашата страна.

Присъстваха инж. Бисер Дачев - изпълнителен директор на ИАГ, чл.-кор. Боян Роснев - и.д. директор на ИГ към БАН, проф. Веселин Брезин - ректор на ЛТУ, инж. Валентина Маринова - гл. секретар на ИАГ, инж. Петър Абрашев - председател на ФСОГСДП, доц. Георги Костов - председател на ССА, инж. Росен Попсаков - директор на РДГ - София, доц. Милко Милев - декан на Факултета по горско стопанство в ЛТУ, служители от ИАГ и РДГ - София, студенти и преподаватели от ЛТУ, ветерани лесовъди.

Председателят на СЛБ проф. Иван Палигоров се обърна към присъстващите с думите: "Традиция стана всяка година преди началото на Седмичката на гората да отдаваме почит към всички лесовъди, от различните краища на нашата страна, които са посветили живота си на горското дело. Да се поклоним и пред паметта на тези наши колеги, които са загубили живота си в името на опазването и умножаването на горското богатство на България. В летописите достойно място са заели не само първите радатели, поставили началото на горското дело у нас, но и много изяви дейци на лесовъдската наука, на горскостопанската практика, допринесли през годините за съхраняване и умножаване на зеленото богатство на България.

През февруари тази година се навършиха 100 години от жестокото убийство на лесовъда Васил Попов. Към списъка на мъчениците на българската гора, загубили живота си, трябва да прибавим и тези, които са изпълнили своя отечествен дълг. Историята ни припомня имената на изяви за времето си лесовъди, загинали по време на войните през второто десетилетие на миналия век. Тогава нашата колегия е била малобройна и всяка загуба се е отразявала негативно на професионалното развитие и въздействие на стопанисването на горите. В дружественото списание "Горски преглед" намираме "твърде печален и доста дълъг списък", който включва освен убития от браконieri Симеон Петеларов и лесовъд Христо Гошев, Атанас Лулчев, Петър Томанов, Владимир Кулумджиев, Атанас Стоянов, Брайко Бозов, Никола Василев, Ганчо Ганчев, Никола Кънев, Георги

Купенов, Цено Тотев, Атанас Атанасов. Както казва тогавашният главен редактор на изданието Георги Петров, само за 3 години колегията се е разделила с цяла плеяда "блестящи звезди, изчезнали преждевременно от хоризонта на зелената емблема". В списанието от 1915 г. четем още: "На 25 март вечерта, когато се е завършвал от гората за дома си е бил застрелян от неизвестни лица държавния горски стражар при Селско-Рашката държавна гора в Тревненско, Христо Фингаров, който издъхнал моментално. Убийцът е избягал, но не ще и съмнение, че стражарят е жертва на дълга си, тъй като на 31 март е било насрочено да се гледа от Търновския окръжен съд едно нарушение на Закона за горите, на стойност 38 050 лв., по което Фингаров е бил главен свидетел".

Днес лесовъдската колегия се прекланя пред тези ратници на българската гора. Съюзът на лесовъдите ще продължи да издирва своите герои и да работи за достойното им вписване в нашата горска история.

Денят на преклонение е един, но нашите амбиции са целогодишно да издирваме и да възстановяваме паметта на своите предшественици, отдали живота си за България и за българската гора. В началото на тази година бе подета инициативата за почистването на паметниците на загиналите лесовъди. Съюзът ще организира почистване на паметниците на Симеон Петеларов, Христо Разсуканов, Христо Събчев и Ангел Тунев.

Призивът ни към нашите членове, към всички днешни служители в горите е да продължим да издирваме, да почистваме създадените, както и да оставяме паметни знаци за лесовъди, отдали живота си за опазването и умножаването на българската гора и

да създадем условия бъдещите поколения да почетат тяхната памет.

Обръщайки се към миналото, ние дължим дълбока благодарност, признание и поклон за всеотдайния труд на нашите предци, които с цената на много усилия и жертви успяха не само да запазят, но и да създадат огромни площи от нови гори.

Дълъг и сложен е жителският път, извървян от няколко поколения лесовъди в защита на каузата за опазване на Българската гора и за развитие на горското дело у нас. И ако те са устояли на всички превратности на времето, това се дължи най-вече на техните морални устои, на техния борчески дух и на всеобщата подкрепа на народа ни, чийто живот е дълбоко свързан с гората, както и с ресурсите и функциите, които тя осигурява.

Днес отново трябва да припомним, че българският лесовъд със своя висок професионализъм, всеотдайност и гражданска доблест отдавна е заслужил уважението и признанието на нашето общество. Българската лесовъдска колегия не забравя стореното от миналото и с увереност в бъдещето се старае да продължава традициите за умножаване и опазване на нашите гори.

Много са и днес лесовъдите у нас, които отдават сили и знания за създаване на съвременно, реформирано и още по-модерно горско стопанство, изградено в съзвучие с новите реалности.

Нека сега пред този скромнен мемориал се поклоним пред подвига на нашите предшественици с благодарност и признателност за тяхното дело!

И нека ние, съвременниците, да бъдем изпълнени с повече вяра в успеха на това непреходно дело, в името на запазването на Великата българска гора!"

Русе

Честването на Седмичката бе организирано и проведено съвместно от РДГ - Русе, и ДПП "Русенски Лом", като стартът бе даден на 2 април с презентации, свързани с гората и опазването на биологичното разнообразие, пред ученици от училищата в града.

На специална пресконференция на 4 април директорите на РДГ - Русе - инж. Севдалина Димитрова и на

ПП "Русенски Лом" - инж. Милко Белберов, се спряха върху изискванията на новия Закон за горите.

5 април бе посветен на традиционното залесяване, което се проведе в района на старо сметище край с. Иваново. Ученици от няколко училища и студенти от РУ "Ангел Кънчев" радушно приеха идеята и активно се включиха в инициативата.

Директорът на РДГ - Русе, инж. Севдалина Димитрова връчи грамота "Най-добър

служител по контрол на горските територии" за 2011 г., като неин носител за трети пореден път стана горският инспектор Милен Петров.

На 6 април в Регионалната дирекция бе обявен Ден на отворени врати, в който гражданите на Русе се докоснаха до работната обстановка на лесовъдите, свързана с опазването на най-ценния природен дар - българската гора, която те съхраняват за нашите деца и бъдещите поколения.

Разград

На 5 април в живописната зона край с. Ясеновец в рамките на честването на Седмичката на гората бе извършено залесяване, в което участваха кметът на Разград Денчо Бояджиев, председателят на Съюза на лесовъдите в България проф. д-р Иван Палигоров, общински съветници. В района работеха и залесители от Общинското предприятие "Разградлес" под ръководството на директора инж. Свилен Йорданов. Общо тази пролет ще бъдат залесени 171 дка нови гори в община Разград.

Кметът на Разград Денчо Бояджиев и председателят на Общинския съвет Милена Цанева дадоха пресконференция за представяне на политиката на общината за стопанисване на общинските гори. В пресконференцията взеха участие председателят на

СЛБ проф. д-р Иван Палигоров, ст. ас. д-р Мартин Борисов от Лесотехническият университет и инж. Живко Богданов от Дунавско-Карпатската програма на Световния фонд за дивата природа (WWF). Присъстваха и общински съветници. Директорът на Общинското предприятие "Разградлес" инж. Свилен Йорданов представи дейността му. То управлява 136 000 дка гори - общинска собственост. От 2006 г. до сега залесяванията са над 1370 дка, а само през 2011 г. предприятието е внесло 500 000 лв. в бюджета на общината. "Разградлес" има своя складова база, осигурява с дървесина местното население, като около 1500 м³ дървесина всяка година се заделя за различни нуждаещи се социални групи. В предприятието са назначени собствени работници, като се осигуряват 100 работни места, както

и служители по опазване на горските територии.

Проф. д-р Иван Палигоров изказа благодарност на кмета на Разград за политиката на общината по опазването и стопанисването на горското богатство. Ст. ас. Мартин Борисов коментира, че в Разград се обръща сериозно внимание на горите и на видовете, с които се залесява, като посвещава да се прилага и естествено възобновяване. Според инж. Живко Богданов важни функции на гората в Разград са осъзнати и се ползват по най-добрия начин от природозащитна гледна точка.

Единодушно бе посочено, че "Разградлес" е един от най-добрите модели в България за управление на горите - общинска собственост, което се дължи на единомислието и единодействието в политиката на общинско ръководство и общинските съветници.

Студенти залесяваха край Пасарел

На 6 април в м. Лаго край с. Пасарел, Софийско, се проведе традиционно за Лесотехническият университет залесяване по случай Седмичката на гората. Бяха залесени 23 дка евроамериканска хибридна топола, като това е част от предвидените 120 дка по лесоустройствен проект. Организацията премина под ръководството на доц. д-р Милко Милев,

декан на Факултета "Горско стопанство" и на Студентския клуб по опазване на природната среда и Сдружението на студентите лесовъди. Домакин на инициативата бяха ръководители и експерти от Общинското лесничество. Участваха студенти и преподаватели на Лесотехническият университет, представители на Община Пасарел, начело с кмета Наталия

Александрова, както и други ентусиасти. Най-активните участници получиха подаръци, които бяха предоставени от Студентския съвет на ЛТУ. Друга изненада бе гайдата, под чиито звуци след добре свършена работа се изви хубаво българско хоро.

Яница ТОДОРОВА
Студентски клуб
по опазване на природната среда на ЛТУ

ДГС - Горна Оряховица, навърши 70 години

На 6 април Държавното горско стопанство в Горна Оряховица проведе тържествено честване на 70-годишния си юбилей. Присъстваха инж. Николай Николов - директор на Регионална дирекция по горите - Велико Търново, проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, инж. Иван Недков - изпълнителен директор на Северноцентралното държавно предприятие - Габрово, инж. Тодор Бонев - зам.-директор на СЦДП - Габрово, инж. Петър Воденичаров - зам.-директор на РДГ - Велико Търново, инж. Детелина Борисова - кмет на община Стражица, директори на държавни горски стопанства от територията на СЦДП - Габрово, главен инспектор Георги Тодоров - началник на Районната служба "Пожарна безопасност и защита на населението" - Горна Оряховица,

настоящи и бивши служители на стопанството.

Тържеството бе открито от възпитаниците на Горнооряховската детска градина "Първи юни" с песни и стихотворения, посветени на гората. Децата подариха на директора на ДГС - Горна Оряховица, инж. Ангел Куков собствено ръчно изработени плакат и пано. Инж. Куков изнесе пред участниците в тържеството презентация за 70-годишната история на стопанството.

От името на ръководството на СЛБ проф. Иван Палигоров връчи сертификат и почетен знак на Съюза на лесовъдите на директора на ДГС - Горна Оряховица, инж. Куков (сн. 1), с които се удостоява колективът на стопанството за юбилей, както и почетни грамоти на лесовъдите инж. Костадин Костадинов, инж. Тодор Чиплаков, Атанас Арнаудов, Никола Николов и Марин Маринов.

Поздравителни адреси бяха от името на от СЛБ, СЦДП - Габрово, РДГ - Велико Търново. Инж. Ангел Куков връчи поздравителни адреси и награди на всички присъстващи ветерани лесовъди.

Пред административната сграда на стопанството бяха засадени 7 дръвчета от цер, явор, чинар, дугласка ела, бяла ела, смърч и хималайски кедър (сн. 2).

НОМИНИРАНИ ЗА ПРИЗА “ЛЕСОВЪД НА ГОДИНАТА”

Регионален съвет на СЛБ - Берковица - инж. Сашко Каменов, директор на РДГ - Берковица.

РС на СЛБ - Благоевград - инж. Марко Запрев - зам.-директор на ДГС - Гърмен (ЮЗДП - Благоевград).

РС на СЛБ - Велико Търново - инж. Николай Николов - директор на РДГ - Велико Търново.

РС на СЛБ - Ловеч - инж. Пламен Петров - директор на ДГС - Лесидрен (СЗДП - Враца), и инж. Кънчо Кънчев - зам.-директор на ДГС - Тетевен (ЮЗДП - Благоевград).

РС на СЛБ - Кюстендил - инж. Славчо Димитров - зам.-директор на ДГС - Радомир (ЮЗДП - Благоевград).

РС на СЛБ - Кърджали - инж. Стефан Кехайов - старши лесничей в ДГС - Кирково (ЮЗДП - Смолян).

РС на СЛБ - Пазарджик - инж. Илия Костянев - главен специалист - горски инспектор в РДГ - Пазарджик.

РС на СЛБ - Пловдив - инж. Йорданка Ангъчева - директор на Горска семеконтролна станция - Пловдив, инж. Румен Начев - главен

експерт в ЛЗС - Пловдив, инж. Антон Бамбалов - главен експерт в РДГ - Пловдив, инж. Надежда Ганчева - старши експерт в РДГ - Пловдив, инж. Румяна Манолова - зам.-директор на ДГС - Карлово (ЮЗДП - Смолян).

РС на СЛБ - Смолян - инж. Тодор Василев - директор на ДГС - Асеновград (ЮЗДП - Смолян), инж. Илия Симеонов - зам.-директор на ЮЗДП - Смолян, инж. Ваня Ташева - директор на ДГС - Пловдив (ЮЗДП - Смолян).

РС на СЛБ - Стара Загора - инж. Севдалина Иванова

- главен експерт в РДГ - Стара Загора.

Дружество на СЛБ в Лесотехническият университет - инж. Борис Господинов - главен редактор на списание “Гора”.

Дружество на СЛБ в Изпълнителната агенция по горите - инж. Тони Кръстев - началник-отдел “Контрол върху дейности в горите” в ИАГ, инж. Стойчо Бялков - директор на Дирекция “Гори и лесовъдски дейности” в ИАГ, д-р инж. Любчо Тричков - директор на Дирекция “Проекти и международни дейности” в ИАГ.

Годишни награди на Съюза на лесовъдите

Приз “Лесовъд на годината”

Инж. Марко Запрев

Роден е на 15.10.1980 г. в гр. Гоце Делчев.

През 2002 г. се дипломира в Лесотехническият университет, специалност “Горско стопанство”.

На следващата година започва работа като лесничей в ДГС - Гърмен, а от март 2011 е зам.-директор на същото стопанство. В работата си показва висок професионализъм и отговорност при стопанисване и ползване на горите. Значителен е приносът му за правилното маркиране и окомплектоване на лесосечния фонд на стопанството, както и за навременното провеждане на отгледните сечи в горите. С необходимата компетентност провежда борбата срещу болестите и вредителите в насажденията и културите. Стриктно следи охраната на горите на територията на стопанството. Участва активно в редица курсове и семинари за повишаване на квалификацията и професионалния си опит. Активен член на Съюза на лесовъдите в България.

Подгласници

Инж. Севдалина Иванова

Родена е на 15.05.1957 г. в Стара Загора.

През 1982 г. завършва Висшия лесотехнически ин-

ститут, специалност “Горско стопанство”.

Трудовата си дейност започва в ГС - Гурково, като лесничей. От 1987 г. е на работа в Горскостопанския комбинат - Стара Загора. От създаването на РДГ - Стара Загора, през 1991 г. работи последователно като специалист, експерт и гл. експерт по стопанисване на горите. Тридесетгодишният трудов стаж на инж. Иванова се характеризира с безкористна и всеотдайна работа по проблемите на стопанисването на горските територии в Старозагорския регион. Притежава богат практически опит и безспорни качества на експерт и анализатор по изпълнение на дейностите в горските територии. Последователно, с висок професионализъм участва при изпълнение на Концепцията за устойчиво стопанисване на горите и внедряване на новите методи за отгледни сечи в буковите гори. Има активна позиция при провеждане на реформата в горите и е един от създателите на Наредбата за сечите в горите, утвърдена през миналата година.

Активен член е на СЛБ от учредяването му през 1990 година.

Инж. Илия Костянев

Роден е на 29.10.1952 г. във Велинград.

Завършва висше лесовъдско образование във ВЛТИ през 1978 година.

Постъпва на работа като лесничей в ГС - Селище. От 1992 г. е зам.-директор на ГС - Чехълво, през 1997 г. става директор на ДЛ - Селище, а от 2010 г. е гл. специалист в РДГ - Пазарджик. Със своя 35-годишен професионален опит като специалист и ръководител в системата на горите инж. Костянев има значителен принос в успешното стопанисване, отглеж-

дане и опазване на горите в Родопите. Под негово ръководство са създадени хиляди декари нови гори. Ползва се с висок авторитет сред лесовъдската колегия от Пазарджишкия регион.

Приз “За цялостен лесовъдски принос”

Инж. Стойчо Бялков

Роден е на 21.06.1950 г. в Малко Търново.

Завършва ВЛТИ, специалност “Горско стопанство”, през 1973 г. и постъпва на работа като зам.-директор на ГС - Малко Търново. От 1981 до 1988 г. е гл. специалист в ГСК - София, а до 1995 г. е началник на отдел “Залесяване” в Централното горско управление. Особено важни за неговото професионално израстване като ръководител са годините до 1998 г., когато е главен директор на РДГ - София. От 1998 до 2001 г. е главен експерт в Националното управление по горите. От 2001 г. е директор на дирекция в НУГ/ДАГ/ИАГ, отговаря за лесовъдските дейности, извършвани в горите. Инж. Бялков има богат професионален и управленски опит. Съществен е приносът му за провежданата реформа в горите, както и за подготовката и приемането на подзаконовите нормативни документи. Проявява изключителна добросъвестност при изпълнение на служебните си задължения и се ползва с голям авторитет сред лесовъдската колегия.

Приз “За значителен принос за популяризиране и повишаване на имиджа на лесовъдската професия”

Инж. Борис Господинов

Роден е на 24.04.1955 г. в Перник.

Завършва ВЛТИ, специалност “Горско стопанство”,

през 1980 г. и Журналистическия факултет на Софийския университет “Св. Климент Охридски”, специалност “Печат”, през 1984 година. Зам. главен редактор на списание “Горско стопанство” от 1989 г., а от 1994 г. е главен редактор на списание “Гора”.

Инж. Господинов е посветил целия си професионален опит за издигане на авторитета на горския сектор и съхраняване на нашата професионална история. Той има своя принос за издаването на вестниците “Горско дело”, “Силва” и “Българска гора”. Дейността му е насочена към съхраняване на историята на горския отрасъл в България, както и отразяване на постиженията на лесовъдската колегия. Организира и участва в издаването на повече от 40 книги, сборници, монографии, посветени на горскостопанския сектор, някои от които представляват резултати от неуморен последователен събирателски труд на много хора, както и на самия инж. Господинов, повече от две десетилетия. Автор е на над 620 публикации на горска тематика.

Инж. Борис Господинов участва активно в ръководството на Съюза на лесовъдите в България, съответно във формирането и осъществяването на политиката на Съюза след неговото възстановяване през 1990 година.

На последния конгрес на Съюза на европейските лесовъди е избран за международен одитор на организацията. С тази дейност инж. Господинов допринася за изграждането на европейското измерение на лесовъдската колегия и на горския сектор в България.

Юбилей

Инж. Георги ПЕТКАНИН на 70 години

Роден е на 5 април 1942 г. в с. Осиково, Благоевградска област.

Завършва Висшия лесотехнически институт, специалност “Горско стопанство”, през 1968 година. Започва работа в ГС - Катунци, като началник на горско-технически участък. През 1972 г. постъпва на работа в Горскопромишлен комбинат - Пазарджик, като лесничей по дърводобива. От 1973 г. става зам.-директор в Горското стопанство в Пазарджик. Тук развива многостранна дейност, като под неговото ръководство са построени над 80 км черни камионни пътища, главно в труднодостъпни горски масиви, въвежда се горскостопанската техника в дърводобива и залесяването, създават се над 40 000 дка нови гори.

Доказал своите професи-

онални лесовъдски и организаторски качества, през 1991 г. инж. Петканин е назначен за директор на Горско стопанство - Пазарджик (по-късно Държавно лесничество), като тази длъжност изпълнява в продължение на 14 години - до 30 юни 2005 година. През този период лесничеството е едно от водещите в РУГ - Пазарджик.

Инж. Георги Петканин е отдал 35 години на безкористната служба на българската гора. Той остави след себе си хиляди декари млади горски насаждения и добре организирано и управлявано горско стопанство.

След пенсионирането си инж. Петканин става един от основателите на Дружеството на лесовъдите ветерани от Пазарджишкия регион и е негов първи председател.

Г

Първа обща работна среща по проект INTEGRAL

Проектът INTEGRAL (2011-2014), финансиран по Седма рамкова програма на ЕС (FP7), е разработен от колектив от 20 партньори от 14 различни страни на Европа. Проектът е фокусиран върху жизненоважните екологична и социалноикономическа роля на европейските гори. Те са добре застъпени в политическите документи на ЕС и на държавите членки. Независимо от това е налице необходимост от усъвършенстване на съществуващите подходи на политика и управление за обединяването на международните, националните, регионалните и местните политики за управление и ползване на горските земи, както и на пропуските между верните политически решения и тяхното прилагане на ниво ландшафтен комплекс. Да предложи нов подход за управление, който ще даде по-добър баланс в съотношението между многостранните възможности и нарастващото търсене на продукти и услуги от горите, е основната цел на проекта INTEGRAL.

Първата работна среща по проекта INTEGRAL се проведе във Фрайбург, Германия, от 16 до 18 април 2012 година.

Участваха 57 представители на 18 от 20-те партньори. От ЛТУ - София, взеха участие проф. д-р Иван Палигоров и доц. д-р Емил Галев.

В 4 пленарни и 12 тематични паралелни заседания бяха дискутирани въпроси от

работната програма на проекта в областта на икономиката и управлението на горското стопанство, формулирането и осъществяването на горската политика в страните от ЕС, както и възможностите за оценка и моделиране на резултатите от въздействието върху ландшафтните комплекси.

Първата основна задача на срещата бе да се приеме Стратегията за представяне и въвеждане на обществеността и на заинтересованите страни при формулирането и осъществяването на горската политика - документ от работата по пакет № 4, принципите за който бяха обсъдени и приети на срещата в Упсала, Швеция, през ноември 2011 година.

По работен пакет № 2 бе проведено изслушване на първоначалната информация за избраните ландшафтни комплекси от отделните страни, в т.ч. бе представена първоначалната информация за българските ландшафтни комплекси - Тетевен и Юндола. Провеждоха се обсъждания, за да се формулира единна методологическа рамка за изследване в областта на Системите за подпомагане на вземането на решения (СПВР - Decision support systems - DSS).

По работен пакет № 3 бяха дискутирани въпросите на горската политика и методиката за провеждане на социалноикономическите анализи в рамките на проекта INTEGRAL. Изследователската

(Продължава на стр. 6)

Първа обща работна среща по проект INTEGRAL

(Продължение от стр. 5)

рамка, подготвена по проекта, ще бъде приложена, за да се усъвършенства интегрираното управление на горите в различните части на Европа, във всичките 20 ландшафтни комплекса от 10 европейски страни. 20-те представителни ландшафтни комплекса са различни по своите характеристики - като собственост, значение на горското стопанство и горската промишленост за района, както и по приоритетите за управлението на съществуващите и на новоприсъединените горски територии.

В рамките на срещата бяха проведени заседания за оценка на дейността на отделните партньори по проек-

та. Разработени и приложени са 5 различни системи за подпомагане на вземането на решения (СПВР) в горското стопанство, 3 от които са предназначени за условията на скандинавските страни и 2 са за условията на горите в Централна Европа. Основната слабост на СПВР, което затруднява тяхното прилагане в България и изобщо в страните от Източна Европа, е, че те са разработени за динамично моделиране на ландшафтни комплекси, но при ограничен брой дървесни видове - до 5. Възприе се, че за условията на България е по-подходяща системата "Сибил", разработена от Техническия университет в Зволден, Словакия.

В периода до края на май 2012 г. трябва да се проведе експериментално въвеждане на данни и приложение на системата за един от двата представителни ландшафтни комплекса - Тетевен или Юндол. За целта в ЛТУ под ръководството на проф. Палигор ще се формира разширен интердисциплинарен научен екип от специалисти в областта на лесоустройството, горската таксация, компютърните информационни системи, икономиката и управлението на горското стопанство и на ландшафтни комплекси. При трудности по прилагането част от екипа е поканен в Катедра по икономика и управление на ТУ - Зволден, за обу-

чение и експериментално въвеждане на данни и стартиране на системата.

До средата на юни в България трябва да се проведе работна среща на екипа от ЛТУ с координатора на проект INTEGRAL проф. Ериксон от Университета в Упсала, ръководителите на работни пакети 2 и 3, съответно проф. Салнас от Университета в Упсала и д-р Сотиров от Университета във Фрайбург, който е и научен координатор на проекта.

Финансовият координатор на проект INTEGRAL Мария Нибберг от Университета в Упсала представи основните изисквания към финансовите документи, както и за отчета за първия етап на

проекта към 31.10.2012 година. Бяха представени и възможностите партньорите да осигурят средствата за кофинансиране не от бюджетите на отделните университети или институти, а с кандидатстване по проекти по специалната финансова схема, договорена от министрите на финансите на страните членки на ЕС, като политика на ЕС за усвояване на средствата по Седма рамкова програма.

В заключителното заседание на срещата бяха приети решения за по-важните срокове и изисквания към партньорите за междинния отчет по проекта към 31.10.2012 година. Бяха дискутирани въпросите и изискванията към партньорите за успешно участие в следващата среща по проекта, която

ще се проведе през 2013 г. в Залдбург, Австрия.

"Впечатлен съм от ентузиазма и енергията, която демонстрират всички участници. Пред нас е едно ново предизвикателство, което ще даде на заинтересованите страни и на вземащите политически решения на европейско и национално равнище достъп до ново умение, базирано на интегрирането на международно, национално и местно ниво на заинтересованите в планирането. Ние ще имаме възможност да развием и предложим системи за подпомагане на вземането на решения за анализ на ландшафта на тези, които са включени в този процес", сподели проф. Ола Ериксон, координатор на проекта.

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ

Плодотворно сътрудничество в Радомир

Повече от десет години продължава плодотворното сътрудничество между еко-клуб "Планински кристал" при СОУ "Св. св. Кирил и Методий" и Държавното горско стопанство в Радомир, поделение на Югозападното държавно предприятие. През този период традиционни станаха съвместните изяви през Седмицата на гората, Ден на водата и Ден на Земята.

Вълнуващ за учениците от гимназията бе 4 април, когато заедно със служителите от ДГС - Радомир, в двора на училището бяха засадени три брези, предоставени от

стопанството. Гостите на празника бяха посрещнати от учителския колегиум и учениците. С приветствени слова по повод Седмицата на гората се обърнаха към присъстващите директорът на ДГС - Радомир, инж. Васил Василев и директорът на СОУ "Св. св. Кирил и Методий" Петър Петров. Приятелството между двата колектива беше още веднъж скрепено с живата зеленина - младите брезички, които засадиха учениците от IX б клас, профил "Биология".

От колектива на ДГС - Радомир, учениците от Еко-клуба получиха подарък -

компютърен стол и много лакомства. Създаде се приятна атмосфера, в която учениците и служителите на стопанството се радваха на пролетното слънце и на засадените нови дървета, които засвидетелстваха обичта ни към природата.

През 2011 г. Държавното горско стопанство в града отбеляза 110-годишнината си, а през 2013 г. нашето училище ще празнува 100-годишния си юбилей.

Припомнихме си думите от книгата на инж. Цветанка Милошева "Столетието, което ни преобрази", че който е посадил едно дърво, не е

минал живота си напразно.

Много снимки запечатаха приятните преживявания.

В Седмицата на гората на 6 април ученици от VII а клас направиха своя пролетен излет до хижа "Орлите". Любуваха се на зелените пространства над града, залесени под ръководството на ДГС - Радомир, и с доброволния труд на жителите на града.

Разходката сред природата на Голо бърдо бе отразена в презентацията на класа "Една разходка през Седмицата на гората", подарена от седмоласниците на участниците в Еко-клуба.

Дейностите ни продължиха на 20 април, когато от-

белязахме Деня на Земята. От Горското бе предоставена бреза, която абитуриенти от випуск 2012 засадиха в училищния двор. Много гости споделиха празника на училището и разбраха, че проведохме много дейности - озеленяването на училищния двор, обновяването на цветните кътове, розариума, скалния кът, за които се погрижиха учениците от X б, XI б и IX а клас.

В салона на училището, изпълнен с картини от предварително проведения конкурс "Природата на родния край", бяха представени подготвени презентации "Природата на моя роден край", а надсловът "Сто про-

лети - хиляди надежди" беше обединяващото звено в представянето на учениците. Многобройни снимки от фотоконкурса създадоха приятни емоции у присъстващите. Цветята изпълваха с аромат залата.

Традиционни са посещенията на ученици от началното училище "Арх. Зиновий" на празника в Деня на Земята. И тази година те не пропуснаха да научат нещо повече за природата от големите си приятели от Еко-клуба. Деца и възрастни запяха заедно "Хубава си, моя горо, миришеш на младост..."

Доротея АНДОНОВА-КОСТАДИНОВА

Моделът за стопанисване на горите в Разградско е успешен

По време на Седмицата на гората за възстановяването, стопанисването и опазването на горските територии в община Разград разговаряме с инж. Свилен Йорданов, директор на Общинско предприятие "Разградлес".

- Г-н Йорданов, празникът е добър повод да разкажете как е създадено Вашето предприятие и какво се прави в община Разград за стопанисването на общинските гори?

- През 2002 г. с решения на Общината бяха възстановени 13 470 ха гори и земи от горския фонд на територията на общините Разград, Цар Калоян и Самуил, или в землищата на 28 населени места. Тогава те бяха в границите на две териториални поделения на Националното управление на горите - ДЛ - Разград, и ДДС "Сеслав" - гр. Кубрат. В периода 2003-2004 г. се извърши въвод във владение на общинските

горски имоти, като те се регистрираха по реда на Закона за горите. След това общинските гори преминаха през два етапа на стопанисване. Първоначално бе сключен договор за управление (за срок от 6 месеца) с Държавно лесничество - Разград, и Държавна дивечовъдна станция "Сеслав". От ноември 2004 г. управлението и стопанисването на общинския горски фонд се осъществява от структурно звено към общинската администрация. Задълженията на това звено бяха свързани с подготовката и провеждането на процедури по отдаване на ползването на дървесината от горите - общинска собственост, маркиране и сортиментиране на лесосечния фонд, организация на дейности, свързани с лесокултурните мероприятия и последващ контрол по изпълнение на клаузите на договорените дейности.

Преди шест години с решение на Общинския съвет

бе създадено Общинско предприятие "Разградлес" с предмет на дейност - управление, стопанисване, възпроизводство, опазване и други дейности, свързани със стопанисване на общинските гори. След създаването на общинската структура започнаха да се осъществяват нови дейности: сеч, извозване и транспортиране на дървесина за отопление, предназначена за местното население, увеличаване на площите за залесяване и други лесокултурни мероприятия в общинските гори, извършване на промишлен дърводобив и продажба на добита дървесина от склад в гората, безвъзмездно осигуряване с дърва за горене на общински структурни звена, пенсионерски клубове, ветерани от войните, читалища и други. Сред основните задачи на "Разградлес" е изпълнението на залесителни мероприятия в общинските горски територии, предвидени в горскостопанския план. За периода 2006-2012 г. залесяванията са с обща площ 1370 дка, като залесените фиданки са 716 963 броя. Лесокултурните мероприятия се изпълняват ежегодно от квалифицирани работници към предприятието, като след залесяването на фиданките се извършват отгледни мероприятия до навършване на 3-годишна възраст на новосъздадената горска култура.

- Какво ново ще отбележите в дейността на "Разградлес" през последните години?

- През 2006 г. започна изграждането на материалната база на предприятието, като поетапно се закупи специализирана горска техника за транспортиране и товарене на дървесина, ремонтна и оборудвана бе административната сграда, изградени бяха гаражни клетки за леки автомобили и други. През периода 2007-2011 г. дълготрайните материални активи на предприятието се увеличиха с изграждането на складова база. Основните функции на новия обект се изразяват в предоставяне на допълнителна услуга на населението в общината, като се осигурява преработена дървесина за отопление, техническо обслужване и съхранение на транспортната, товаро-разтоварната и друга специализирана горска техника за работа в общинските горски територии, база за съхранение на вещите, предмети и/или средства на нарушения, задържани с актове, съставени от служители на ОП "Разградлес". В складовата база се изгради административна сграда, ремонтна работилница, електронна везна и други помощни съоръжения. Общият размер на реинвестирани финансови ресурси за изграждане на материалната база на предп-

риятието е в размер на над 900 000 лева.

- Вашето предприятие има, разбира се, и икономически цели, и социални измерения. В какво се изразяват те?

- ОП "Разградлес" осигурява трудова заетост на над 100 семейства в региона, в т.ч. 36 служители по шат, 40 работници по дърводобив, 15 - за лесокултурни мероприятия, 10 - по горско стопанство, 4 пазачи, 2 пожаронаблюдатели. След изпълнение на предвидените дейности в общинските гори в края на бюджетната година се очаква приход към община Разград 370 000 лева. ОП "Разградлес" е създадено по Закона за общинската собственост и е второстепенен разпоредител с бюджетни средства. Приходната част на бюджета се формира на база на ползването на дървесина от общинските гори, което е в рамките на 35 000-40 000 куб. метра. При създаването на предприятието през 2006 г. първоначалният бюджет е 1 243 553 лева. През годините приходите се увеличаваха, като за 2012 г. са планирани в размер на 2 245 000 лева. Този скок се дължи на обстоятелството, че предприятието самостоятелно организира дейностите по ползване и експедиране на дървесината до крайния потребител. В тази връзка предприятието осъществява и една от основните си цели - да осигу-

рява населението от общината с дървесина за отопление възможно най-достъпни цени и качество на услугата.

- Имате и доста важни функции по опазването на горите, справяте ли се с тази задача?

- След приемане на новия Закон за горите задълженията по опазването на горските територии имат собствениците им. В тази връзка ОП "Разградлес" има назначени служители, които започнаха да изпълняват вменените им отговорности по Закона в края на 2011 година. За този кратък период бяха съставени 13 акта за установяване на административно нарушение, като по 6 от тях са съставени и връчени наказателни постановления. Наложените парични санкции с наказателни постановления са за общо 650 лева. В полза на държавата са отнети и средства за извършване на нарушенията - един лек и два лекотоварни автомобили, 5 копия и 7 каруци, 5 моторни триона, 10 м³ дърва за отопление. В Прокуратурата са изпратени 13 преписки, като 5 от тях са върнати за административни производства, а по 8 се очаква решение. Добро е взаимодействието с МВР, което пролича при провеждането на съвместните акции в землищата на селата Раковски, Дянково и Побит камък.

Кина ГАЙДАРДЖИЕВА

Редки видове

Тисът в Рила

Тисът е терциерен реликт, който се среща като иглолистно дърво или храст.

Един екземпляр е забелязан над село Бели Искър и три дребноразмерни екземпляра - по поречието на Урдина река, по информация на Николина Георгиева и инж. Владимир Чапкьански от Национален парк "Рила".

На територията на Природен парк "Рилски манастир" се среща в района на Кирилова поляна, по левия бряг на река Рилска - 7 броя, а по десния бряг - 8 броя. Най-представителен е тисът непосредствено до Кирилова поляна, който е ограден и представлява интерес за туристите.

Височината на екземплярите е различна, между три и пет метра, а диаметърът - от 16 до 26 сантиметра. Някои от дърветата са с пречупени стъбла и върхове. Има и такива със стелещи се клони, които са с диаметър от 4 до 6 сантиметра.

Тисът е изключително бавно растящ вид. Расте в сенчести и влажни долове и по северните склонове. Нуждае се от висока атмосферна влажност. Листата на обикновения тис са дълги 2-3 см и широки 2-3 милиметра. Захванати са за клонките посредством къси дръжчици. От горната страна са тъмнозелени, лъскави, а от долната - ма-

изяснена и причината за липсата на поникнали семена в близост до майчиното растение.

През есенно-пролетния сезон на 2002-2003 г. бяха заложени опити от служители на ПП "Рилски манастир" и проф. Божилова от Селскостопанската академия за установяване

на полен и бледозелени. Листата на обикновения тис не съдържат смола. Задръжат се жизнени по клоните 6-8 години, понякога и до 15 години.

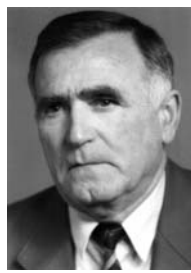
Генеративните органи са еднополови, разположени двудомно. Мъжките са дребни, жълти и се появяват през есента от долната страна на миналогодишните клонки. Женските се появяват също пазвено, но през пролетта. Семето е голямо колкото грахово зърно и има масленокафяв цвят. Узрява за една година. Семената притежават дълбок семенен покой, поради което могат да останат в почвата 3-4 години и едва тогава да поникнат. След узряване арилусът (купообразна обвивка на семето) става оранжевочервен и лесно се забелязва от птиците, които ядат и така спомагат за разнасяне на семената. Всички части на растението са отровни, затова населението в някои райони на страната го нарича "отровачка". Не е

на полен от обикновения тис. За съжаление поставянето на по един съд и дебелата снежна покривка не доведоха до обнадеждаващ резултат.

Желателно е служителите от ПП "Рилски манастир" да продължат опитите съвместно със специалисти от ЛТУ или Селскостопанската академия, за да се установи по какъв начин се възобновява този рядък защитен вид, с цел да се използват конкретните местообитания и да се съхрани за идните поколения представителите на терциера. При възможност може да се извърши и залесяване на тези местообитания с обикновен тис и да се проследи растежът, прирастът по височина и дебелина, тъй като той има голяма вродена сенкоиздръжливост. Не представлява трудност и да бъдат поставени насочващи обозначителни табели и да се изгради пътека на тиса.

Инж. Михаил МИХАЙЛОВ

IN MEMORIAM

На 7 март почина инж. Паисий Роячки.

Роден е на 29 декември 1937 г. в с. Лешко, Благоевградска област.

Завършва висше лесовъдско образование във ВЛТИ - София, през 1960 година. Работи като началник на ГТУ в Горските стопанства в Кресна, Симитли и Благоевград, където е и зам.-директор. През 1980 г. е назначен за главен директор на РДГ - Благоевград, където работи до 1992 г., след което до пенсионирането си през 1997 г. е директор на ГС - Благоевград.

На 23 март почина инж. Иван Робев, дългогодишен служител в централното управление по горите.

Роден на 6 юли 1920 г. в Смолян, Иван Робев завършва Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през 1944 година. Трудовата си дейност започва като реверен лесничей в с. Славейново, Смолянско. От 1953 до 1962 г. е окръжен началник на горите в Хасково, къ-

На 25 април почина инж. Валентин Димитров Мечев.

Роден е на 24 юли 1952 г. във Велинград. Завършва Висшия лесотехнически институт, специалност "Горско стопанство" през 1977 година. Работа започва в ГС - Ракитово, като технолог по дърводобива през същата година. От 1979 до 1981 г. е зам.-директор на ГС - Широка поляна.

През 1981-1989 г. е зам.-директор в УОГС "Г. Аврамов" - Юндола. За една година е мениджър на декоративен разсадник в Кувейт, след което се завръща в УОГС като

Целият 37-годишен трудов стаж на инж. Роячки е свързан с горите. Още като млад специалист се включва активно в залесителната дейност и стопанисването на горите. Като главен директор на РДГ - Благоевград, допринася за постигането на значителни успехи в изпълнението на залесяването и стопанисването на горите в региона. С последователна активна работа инж. Паисий Роячки израства като един от най-добрите ръководители в горския отрасъл на страната, заради което е удостоен със званието "Заслужил лесовъд".

Поклон пред светлата му памет!

дето успешно ръководи лесокulturната дейност и борбата с ерозията в Източните Родопи. След закриване на Хасковското окръжно управление е назначен в централното ведомство по горите, където се занимава главно с планово-икономическа дейност и допринася твърде много за развитието на горското стопанство. До пенсионирането си през 1981 г. е директор на направление "Труд, подготовка на кадри и социално развитие" в Министерството на горите и горската промишленост.

Поклон пред светлата му памет!

главен инженер, и отново заминава за Кувейт, където работи до 1994 година.

От 1995 до 1997 г. инж. Мечев е главен директор на РДГ - Пазарджик.

През 1998-2000 г. работи в "Тракия Папир" АД - Пазарджик. Отново е в Кувейт през 2000-2002 година.

От 2002 до 2004 г. е директор на Държавно лесничество - Панагюрище.

От 2004 до 2007 г. работи в Българо-швейцарската програма за горите.

През 2007-2009 г. е организатор на дърводобива и пласмента на дървесина в ДЛС "Ракитово", след което - до 2010 г. е директор.

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Извънредният труд е забранен, но вече положен, той се заплаща

Отговор: Определението на понятието „извънреден труд“ се съдържа в разпоредбата на чл. 143, ал. 1 от КТ, която гласи: „Извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време“. Това определение предвижда работа както по трудово правоотношение, така и по служебно правоотношение.

Установеното за работника или служителя работно време може да бъде видяно от нормативен акт - например от Устройствения правилник на ИАГ, от КТД, Правилника за вътрешния трудов ред, от индивидуалния трудов договор или от работодателя, когато със заповед се определя удължено работно време, непълно работно време и други. При сумирано изчисляване на работното време извънреден труд ще бъде работата извън установената за периода на сумиране (седмича, месец и т.н.) норма за редовната продължителност на работното време. Компенсиране на извънреден труд с почивка се допуска само при работа през два почивни дни (чл. 153, ал. 4 от КТ). Извънредният труд се различава от удължаването на работното време по чл. 136 а от КТ, при което средната продължителност на работното време за един по-продължителен период се запазва в редовния ѝ размер, тъй като удължаването на работното време през едни работни дни винаги се компенсира чрез намаляването му през други работни дни. Удълженото работно време е редовно работно време, а извънредният труд е извън границите на редовното работно време. Следователно трудът е извънреден, когато е положен извън рамките на установеното за конкретния работник или служител работно време - преди началото или след края на работния му ден. Освен това, този труд следва да бъде положен по писмена или устна заповед или разпореждане на работодателя или на непосредствения ръководител на работника или служителя. В практиката има случаи, когато без наличието на съответна заповед или разпореждане работници или служители извършват определена работа извън установеното по трудовото или служебното правоотношение работно време. Това не е достатъчно, за да бъде квалифицирана тази работа като извънреден труд. Необходимо е работодателят да узнае за извършването ѝ и да не предприема действия за нейното преустановяване. („... със знанието и без противопоставянето на работодателя“).

Извънредният труд е забранен - това е основното правило, което законодателят е постановил в чл. 143, ал. 2 от КТ. Забраната се основа на неговата вредност, която води до умората на работника или

ВЪПРОС: Във Федерацията на синдикалните организации от горското стопанство и дървопреработващата промишленост посяват питання от работници и служители, работещи в териториални поделения на държавните предприятия в горското стопанство, структури и специализирани териториални звена на Изпълнителната агенция за горите: кога положеният труд е извънреден и как се заплаща?

служителя, неблагоприятното влияние върху здравето и работоспособността му, нарушаването на обичайния ритъм на живота, намаляването на производителността на труда му. Забраната е адресирана както за работодателя, така и за работника и служителя. Тя е установена за закрила на труда на работниците и служителите.

Случаите, в които е допустимо нарушаване на границите на установеното по трудовото или по служебното правоотношение работно време като отклонение от основното правило за забрана на извънредния труд, са изрично и изчерпателно изброени в разпоредбите на чл. 144 от КТ. Тези случаи имат изключителен характер и са свързани с изпълнението на важни, обществено необходими работи.

С разпоредбата на чл. 150 от КТ законодателят определя: „За положен извънреден труд се заплаща трудово възнаграждение в увеличен размер съгласно чл. 262“. Увеличеният размер на изплащане на извънредния труд се изчислява съобразно трудовото възнаграждение за редовното работно време на работника или служителя и се измества в часове. Той е диференциран според дните, в които е положен: работни дни, почивни дни и дните на официалните празници, които изчерпателно са изброени в чл. 154, ал. 1 от КТ. Определеното увеличаване на изплащането на извънредния труд в чл. 262, ал. 1, т. 1-4 от КТ е: с 50 на сто за работа през работните дни от седмицата; 75 на сто през почивните дни от седмицата; 100 на сто през официалните празници и 50 на сто за работа при сумирано изчисляване на работното време. Освен това в разпоредбата на чл. 264 от КТ е определено: „за работа през дните на официалните празници, независимо дали представлява извънреден труд или не, на работника или служителя се заплаща според уговореното, но не по-малко от удвоения размер на трудовото му възнаграждение“. В изпълнение на чл. 264 възникват две възможности: едната, когато работата през дните на официалните празници е редовна работа на работника или служителя, според установения график в предприятието. Тогава той получава не по-малко от удвоения размер на уговореното трудово възнаграждение. Другата, когато работникът или служителът

работи през дните на официалните празници извън редовното си работно време, като полага извънреден труд. В тези случаи той ще получи увеличение в размер на 100 на сто по чл. 262, ал. 1, т. 3 от КТ плюс 100 на сто увеличение по чл. 264 от КТ. Общият размер на възнаграждението е четирикратният размер на трудовото възнаграждение, предвидено в трудовия му договор. Това е така, защото предвиденото в чл. 262, ал. 1, т. 3 и в чл. 264 са две различни основания, предвидени в две отделни законови разпоредби.

Размерите на увеличеното заплащане на извънредния труд, предвидено в чл. 262, ал. 1, т. 1-4 и чл. 264 от КТ са минимални. По-висок размер може да се уговаря между страните на колективния или на индивидуалния трудов договор.

В Браншовия колективен трудов договор на работещите (БКТД) в отрасъл „Горско стопанство - стопанисване“ за 2012 г. са предвидени договорености с по-високи размери: 85 на сто за работа през почивните дни; 120 на сто за работа през официалните празници (чл. 13, ал. 1, т. 4). А за работа през дните на официалните празници, независимо дали представлява извънреден труд или не, на работника или служителя се заплаща според уговореното, но не по-малко от два пъти и половината от размера на трудовото му възнаграждение (чл. 13, ал. 2).

В БКТД на работещите в отрасъл „Горско стопанство“ за 2011 г. е удължен срокът на действие до 30.06.2012 г. и е предвидено: 85 на сто за работа през почивните дни и 150 на сто за работа през официалните празници (чл. 16, ал. 1, т. 5). А в ал. 2 на чл. 16 се предвижда също увеличение, посочено по-горе в цитираната разпоредба на чл. 13, ал. 2 от другия Браншов колективен договор за горското стопанство.

Следователно винаги, когато има положен извънреден труд, той се отчита и заплаща с увеличение и се внасят осигурителните вноски върху полученото трудово възнаграждение (чл. 9 от Кодекса за социалното осигуряване).

Справка: Чл. 143, чл. 144, чл. 150, чл. 153, ал. 4, чл. 154, ал. 1, чл. 262 и 264 от Кодекса на труда и чл. 9, ал. 1 от Кодекса за социалното осигуряване.

Чл. 13, ал. 1, т. 4 от БКТД за горското стопанство през 2012 г. и чл. 16, ал. 1, т. 5 от БКТД за горското стопанство през 2011 година.

Николина НАНОВА
юрист при ФСОГСДП

РЕДКОЛЕГИЯ НА ВЕСТНИК "БЪЛГАРСКА ГОРА"

JSSN 1312-7055

<http://www.bulgarian-foresters.org>

Главен редактор - инж. Богдан БОГДАНОВ

Редакционен съвет:

проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ, проф. д-р Никола КОЛЕВ, доц. д-р Милко МИЛЕВ, доц. д-р Груд ПОПОВ, инж. Борис ГОСПОДИНОВ, инж. Илия СИМЕОНОВ

Редактор - Диана ПЕТРОВА

Предпечатна подготовка - инж. Ваня ИЛИЕВА

Печат - БОБ и Ко Принт

КОРЕСПОНДЕНТИ: инж. Иван ГЕОРГИЕВ - Берковица, инж. Георги МАНГУШЕВ - Благоевград, инж. Стоян ТЕРЗИЕВ - Бургас, инж. Игнат ИГНАТОВ - Варна, инж. Борислав ЯНГОЗОВ - Кърджали, инж. Румяна ВЕЛЧЕВА - Ловеч, инж. Никола КАВАРДЖИКОВ - Пловдив, инж. Кирил ТОДОРОВ - Пазарджик, инж. Тодор ТОДОРОВ - Русе, инж. Красимир КАМЕНОВ - Смолян, инж. Румяна ПЕНЕВА - Сливен, инж. Ярослав ЯРОСЛАВОВ - Стара Загора, инж. Иван ГУНЧЕВ - Велико Търново, инж. Илиян МУТАФЧИЙСКИ - Кюстендил, инж. Николай СТОЯНОВ - Шумен, ст.н.с. I ст. Христо ЦАКОВ - Институт за гората, ст.н.с. II ст. Костадин БРОЩИЛОВ - ОСДГ - Бургас. *Всички мнения, изразени в авторски публикации, са лични и не ангажират Редакционния съвет.*

Съюз на лесовъдите в България
Банкова сметка: IBAN BG 90 STSA
№ 93000010117510, Банков код:
30021040, Банка ДСК - АД, клон 4
София 1000, бул. "Витоша" 15
За връзка със Съюза на лесовъдите
в България и със Съюза на европейските лесовъди
e-mail: bggora@abv.bg
www.european-foresters.info
Телефон на СЛБ: 02 / 981 86 32

Механизация при ползването на дървесните ресурси: необходимост и перспективно развитие у нас

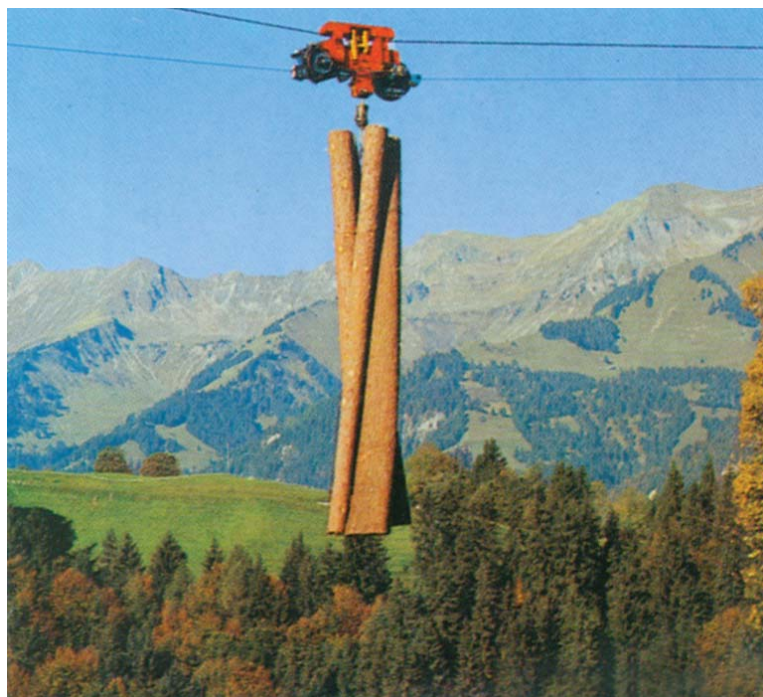
Продължение от бр.2/2012

Много важна и отговорна фаза в общия дърводобивен процес е извозът на дървените материали. Усилията през изминалите години на XX век за механизирани на тази дейност у нас могат да се отбележат като успешни, постигната е степен на механизирани на извоза 68 процента.

Като технически средства за механизирани на извоза на дървените материали са използвани дългометражните въжени линии от типа на "Wyssen", "Пирин" и "Валтелина", късометражните мачтови мобилни въжени линии "ЛВЛ-100-500", "Koller K-300", "Mini Urus I" и др., както и специализираните колесни трактори "ЛКТ 80 и 81", "ТАФ 654 и 657", "Шипка-80М", приспособените колесни трактори "Universal 651М", "Беларус МТЗ 50 и 52", "Болгар МТЗ 82Д" и ограниченият брой сортиментни трактори "МСИ-100", "Б 1203" и трактор "МТЗ 82Д" с прикачно сортиментно ремарке "ТП-80Г". С масово използваните въжени линии дървените материали са се транспортирали във вид на сортименти, а с мачтовите мобилни въжени линии - на цели стъбла. Всички видове трактори през този период са извършвали извоза на дървените материали във вид на цели стъбла или стъблени секции. Днес много малка част от посочените машини намират приложение при ползването на дървесните ресурси у нас. В експлоатация са въведени разнообразни военни теглителни машини, товарни автомобили от типа на "Вьетнамки", съоръжени с малки лебедки, както и животинска теглителна сила (единични коне), които извозват трупи, вързани със

синджир и влачени направо върху терена.

Шестте държавни предприятия, горските стопанства и особено частните фирми,

Фиг. 3

които извършват дърводобивна дейност в горското стопанство на България, трябва ясно да осъзнаят, че и в нашата гора ползването на дървесните ресурси трябва да става с помощта на модерни екологосъобразни технологии, като се използват съвременни машини и съоръжения. Примерът на останалите страни, членки на ЕС, е достатъчно показателен и той трябва да действа като катализатор при техническото превъоръжаване на нашето горско стопанство. Този факт е от съществено значение за бъдещото развитие на механизацията, свързана с извоза на дървените материали от нашите гори. Дългометражните въжени линии от типа на "Wyssen" неизбежно ще присъстват и в бъдеще като важен елемент в усвояването на труднодостъпни и отдалечени райони в горските насаждения. Но трябва да се премине към решително об-

новяване на техниката. Лебедките като задвижващи устройства на въжените линии, които са произведени и използвани дълги години у

нас към въжените линии "Wyssen" и "Пирин", са производство от 1949-1950 година. Те задължително трябва да бъдат заменени с нови конструкции, които се произвеждат понастоящем от швейцарската фирма "Wyssen" и австрийската фирма "Gantner". Тези лебедки са съоръжени с много подходящи двигатели, имат модерни предавателни кутии, хидравлично управление, въздушни спирачки и прикачена към тях работна кабина с високи ергономични и комфортни условия за обслужващия ги персонал. Те трябва да бъдат съоръжени и със съвременни автоматични товарни вагонетки, в които са вложени най-новите модерни технологии с оглед реализиране на транспортирането на дървените материали, независимо от технологичната схема на работа на съответната въжена линия (извоз нагоре или надолу, както и в равнинни те-

рени). Такива вагонетки могат да бъдат автоматичните "Unimat" (фиг. 3), "Koller USKA 1,5", "Vaco BK-25", "SHERPA" и други. С ускорени темпове трябва да се внедряват и късометражните мобилни мачтови въжени линии, съобразно развитието на горскопътната инфраструктура в горите.

Традициите в използването на колесни трактори за извоз на дървените материали трябва да се продължат.

Фиг. 4

Специализираните колесни трактори е необходимо да имат приоритетно внедряване в практиката в сравнение с приспособените колесни трактори. Предимство трябва да се дава на специализирани трактори от среден тип като "Timberjack" (фиг. 4), "ЛК 81", "ТАФ 657" и други. Приспособените трактори от типа на "Universal 651 М" трябва да бъдат насочени за работа главно в горски насаждения, разположени на равнинни и хълмисти терени. Ново направление, което трябва да бъде с особено предпочитание в областта на колесния тракторен извоз на дървените материали за екологосъобразната работа в

горските насаждения и високата икономическа ефективност, която може да бъде постигната, е използването на сортиментни колесни трактори с товарносимост от 8-10 м³ (фиг. 2). Независимо от по-високата им цена (средно 203 400 евро) в сравнение с цената на специализираните колесни трактори с лебедки (средно 186 800 евро), днес те са преобладаващи извозни средства във всички държави на Евро-

раструктура, с изключително лошо техническо състояние и гъстота около 10-11 м/ха, на която съответства извозно разстояние от сечището до временните складове около 900-1000 метра. Въпросът за оптималната гъстота на горскопътната мрежа в дадена страна се определя основно от нейния икономически потенциал и възприетите концепции по насоките и темповете за реализиране на техническия прогрес в областта на горскостопанската практика. Така например гъстотата на горскопътната мрежа в Германия е над 36 м/ха, в Швейцария - над 40 м/ха, в Австрия още през 1983 г. е достигната гъстота от 37 м на хектар. Неслучайно препоръките на Световната банка за създаване на начални оптимални условия за изпълнение на основните горскостопански мероприятия у нас са насочени към ускорено строителство на горскопътната мрежа с оглед нейната гъстота да достигне средноевропейската от 16 м на хектар. Недостатъчната гъстота на горскопътната мрежа в нашите гори възпрепятства необходимото развитие на техническия прогрес и всички други дейности в горското стопанство. Ето защо своевременното и ефективното изпълнение на фонда "Инвестиции в горите", съгласно новия Закон за горите, трябва с много бързи темпове да бъде задействан, за да се постигне дългоочакваното подобряване и крайно необходимото за българските гори разширяване на горскопътната инфраструктура. Това е повелата на сегашната действителност и тя трябва да бъде изпълнена на високо и съвременно равнище.

Проф. д-т.н. Васил
ВАСИЛЕВ

Седмица на гората 2012

Традиционна среща на лесовъдите ветерани от Благоевградска област

Срещата на лесовъдите ветерани от Благоевградския регион по случай Седмицата на гората, която вече се е превърнала в добра традиция, се състоя на 5 април в Държавното горско стопанство - Първомай (ЮЗДП). На срещата присъстваха 70 членове на дружеството, както и инж. Иван Гергов - директор на РДГ - Благоевград, инж. Иван Янев - експерт от Югозападното държавно предприятие, инж. Георги Мангушев - председател на Регионалния съвет на СЛБ в Благоевград, инж. Иван Иванов - зам.-председател на Дружес-

твото на лесовъдите ветерани от Пазарджишкия регион, директори на държавните горски стопанства от района. Почетена бе паметта на починалите през последната година лесовъди - инж. Паисий Роячки, инж. Тодор Чимев и инж. Иван Катинчаров.

Участниците в традиционната среща посетиха горския обект "Ташков габър", където под ръководството на

Участници в срещата на Ташков габър

директора на ДГС - Първомай, инж. Димитър Комитов бяха залесени фиданки от корков дъб. На юбиларни лесовъди, навършили 80 годи-

ни, бяха връчени поздравителни адреси.

Бе решено следващата среща да се проведе в ДГС - Белица.

Husqvarna

ХУСКВАРНА БЪЛГАРИЯ ЕООД
 София 1797, ж.к. „Младост“ - 2, ул. „Андрей Ляпчев“ №72
 тел. 975 30 76; 0888 28 17 11, 0888 28 74 62
www.husqvarna.bg; e-mail: info@husqvarna.bg